

Nr.	Vraag	Antwoord
1	Geen dataredundantie. Deze eis lijkt in tegenspraak met het werken met datasets die naar de cloud worden gestuurd. In hoeverre moet dataredundantie voorkomen worden?	Uitgangspunt is dat data zoveel mogelijk bij de bron laten. Voor geconsolideerde en historische data wordt gebruik gemaakt van het datawarehouse. Voor in memory BI tools moet gebruik gemaakt worden van de reeds aanwezige virtualisatie oplossing SAP HANA.
2	Goede performance openen / gebruik rapportage: hoewel opdrachtnemer de functionele eis begrijpt, zal de performance van een rapport voor een groot deel bepaald worden door de snelheid van het bronsysteem van de data. Dus in dit geval zijn dat bijv. BW en HANA. Daarop heeft het BI tool geen invloed. Bent u het met deze constatering eens?	Ja, in principe wel. Hierbij hebben wij echter geen zicht op de performance van de infrastructuur van het BI platform van de leverancier.
3	Wat betekent: beheerproces op dataniveau wordt ondersteund. Heeft u daar evt. een concreet voorbeeld van?	Functionele ondersteuning voor het onderhouden, actualiseren, beheren en beveiligen van data. Met als uiteindelijk doel deze data beschikbaar te stellen voor gebruik.
4	U vraagt om de Verwerkersovereenkomst van het Kadaster te ondertekenen. Dit is voor een leverancier van standaard public cloud/SaaS-oplossingen en - hosting, zoals Gegadigde, reden om niet in te schrijven. Een gestandaardiseerde public cloud oplossing werkt immers te allen tijde met standaard contracten en voorwaarden van de leverancier. Hieraan kunnen, omwille van de standaard aard van de oplossing en dienstverlening - welke dezelfde is voor alle klanten wereldwijd - geen essentiële wijzigingen worden aanvaard. Leveranciers van public clouddiensten verlenen dezelfde software-diensten aan tien-/honderdduizenden afnemers en de kwaliteit van die diensten zou nadelig worden beïnvloed indien zij met allerlei individuele klanten afwijkende afspraken zouden maken. De door de SaaS-leveranciers gehanteerde standaard contractbepalingen (incl. verwerkersovereenkomsten en SLA's) zijn immers gebaseerd op de door die leveranciers gehanteerde processen en procedures die nodig zijn voor het verlenen van deze standaard clouddiensten. Het voor individuele klanten afwijken van die processen en procedures is daarbij redelijkerwijs niet mogelijk. Het is dan ook onmogelijk om de contractuele beschrijving en condities van dergelijke clouddiensten aan klanten aan te passen. Daarnaast is ieder onderdeel van een public cloud-overeenkomst verbonden met de andere elementen binnen de voorwaarden-set. Een individueel stukje is soms wellicht iets anders in te kleuren, maar het geheel moet nog steeds blijven passen. Met name de SLA's, verwerkersovereenkomsten en Inkoopvoorwaarden van (semi-)publieke sector organisaties bevatten doorgaans veel bepalingen die geheel niet passend zijn op een public cloud omgeving. Gegadigde verzoekt Aanbestedende Dienst daarom om deze passage in paragraaf 2.6 te schrappen en toe te staan om de leveranciersovereenkomsten en - voorwaarden als uitgangspunt te hanteren voor contractering, door bijv. aan het bestek toe te voegen dat gegadigden de public cloud dienstverlening o.b.v. de door de leveranciers gehanteerde voorwaarden kunnen leveren, indien Gegadigde: (a) dit in zijn inschrijving heeft gemeld; (b) een exemplaar van de cloud service voorwaarden van de leverancier bij zijn inschrijving heeft gevoegd; (c) indien zij gebruik wil maken van de hiervoor bedoelde bevoegdheid, zal bewerkstelligen dat een directe relatie ontstaat tussen de opdrachtgever en de softwareleverancier, bij wie de onderliggende IP-rechten die worden aangewend voor de SaaS in de public cloud berusten. Deze directe relatie zal zien op het SaaS-gebruiksrecht en op de support en beveiliging van de public cloud dat deze derde t.b.v. opdrachtgever verleent en verricht. In plaats van een directe contractuele relatie voor de SaaS met de cloudeleverancier zoals onder (c) bedoeld, zou het in deze optiek ook mogelijk zijn de betreffende contractuele leveringsvoorwaarden voor cloud services (incl. SLA en verwerkersovereenkomst) van de leverancier integraal in de overeenkomst te incorporeren en te laten prevaleren. Tenslotte, SAP heeft reeds een verwerkersovereenkomst met het Kadaster operationeel. Dus in de gesst van het voorgaande wil SAP graag van die bestaande overeenkomst nu ook voor het BI vraagstuk gebruik willen maken.	De huidige sets standaard voorwaarden zoals ARVODI/ARBIT/ ARIV 2018, zijn niet specifiek geschreven op de afname van SAAS-dienstverlening. Het is begrijpelijk dat een leverancier van een SAAS dienstverlening in beginsel wenst aan te sturen op het accepteren van diens standaard SLA en verwerkersovereenkomst, behorende bij die specifieke dienstverlening. Echter het Kadaster dient zich te houden aan de Aanbestedingswet 2012 (versie 2016). Het gevolg hiervan is dat het Kadaster een uniforme uitvraag dient te doen, ook op het gebied van voorwaarden en condities. In dit kader hanteren overheden standaard documenten, ook ten aanzien van de verwerkersovereenkomst en de voorwaarden en condities op het gebied van de SLA. Tijdens een lopende aanbesteding kunnen potentiële inschrijvers vragen stellen over deze standaard documenten, welke worden beantwoord via de Nota(s) van inlichtingen. O.a. om deze reden organiseert het Kadaster thans deze marktoriëntatie, zodat mogelijke potentiële leveranciers input kunnen leveren op eventuele knelpunten ten aanzien van de te hanteren standaard verwerkersovereenkomst en welke uitgangspunten leveranciers in de markt hanteren ten aanzien van documenten zoals de SLA.

5	In de Technische eisen wordt ruim ingegaan op SaaS en een Cloudoplossing. Is de gewenste situatie per definitie en uitsluiten met een cloud/SaaS oplossing in te vullen of zijn ook hybride (deels cloud- deels on-premise) oplossingen toegestaan ?	Het Kadaster heeft een cloud first beleid, cloud tenzij. Mocht blijken dat we de functionaliteit niet volledig met cloud kunnen afdekken zijn ook hybride oplossingen mogelijk.
6	In punt 7 wordt aangegeven dat er geen sprake kan zijn van data redundancy. Hoe wordt gekeken naar data in memory t.b.v. bijvoorbeeld snelle analyse and ad-hoc reporting via data discovery of dashboarding ?	Zolang het niet gaat over geperstiseerde data, vluchtige data mag in memory worden geplaatst. Als het over geperstiseerde data gaat, dan dient aangesloten te worden op de reeds aanwezige oplossing SAP HANA.
7	In vraag 4 wordt een vraag gesteld over eindgebruikers - 1) Kan het kadaster aangeven over welke functionele mogelijkheden deze eindgebruikers zouden moeten beschikken? 2) Over welke aantal eindgebruikers wordt hier gesproken ?	Wij verwachten van de leveranciers een prijsindicatie voor 100 ontwikkelende key-users. Over het aantal eindgebruikers heeft het Kadaster nog geen besluit genomen. Wij vragen u inzicht te geven in het licentiemodel voor afnemende eindgebruikers (in theorie maximaal 3000). Dit zijn gebruikers genereerde rapporten/dashboards e.d. raadplegen en met slimme filteringen deze producten kunnen personaliseren.
8	Vanuit de afbeelding op pagina 10 voor een SaaS oplossing concluderen wij dat de bronnen en gebruikers binnen het netwerk van het kadaster zijn en blijven. Is het toegestaan om data danwel meta data van of naar de cloudomgeving te pullen of pushed teneinde Ad-Hoc rapportage en analyse mogelijk te maken ?	Zie antwoord op vraag 1
9	Bij de Technische eisen wordt o.a. aangegeven SAP native connectivity for SAP BW en HANA. Kunt u aangeven hoe expliciet deze connectiviteit zou moeten zijn ? De vraag is gestoeld op het feit dat diverse business analytics leveranciers standaard connectoren hebben op deze omgevingen en of u dat tevens als "native" interpreteert.	Met native wordt bedoeld dat de BI connectors standaard de SAP BW en/of HANA objecten support, denk bijvoorbeeld aan hiërarchieën, SAP HANA calculation views etc.
10	Het BI en Predictive stuk worden beiden genoemd in het document. Zal en/of moet de tooling ook het planningsproces en forecasting kunnen ondersteunen ? Dit is gestoeld op : “Het wordt steeds belangrijker om naast verantwoorden ook te gaan sturen met MI” (zie 1.2).	Dat zou een bijkomend voordeel zijn, maar we zijn ons nog aan het oriënteren op de invulling van deze functionaliteiten. Zie ook vraag 2 over enterprise performance management.
11	In het document worden verschillende zaken rondom de techniek, proces, cloud e.d. beschreven. Welke eisen stelt het Kadaster aan de implementatie partner/partij als het gaat om competenties, certificering, diensten e.d.	<i>Het is prematuur om hier al uitspraken over te doen, maar een aantal onderwerpen kunnen benoemd worden die mogelijk geeist kunnen gaan worden indien tot een Europese uitvraag wordt overgegaan, dit is niet limitatief en er kunnen geen rechten aan worden ontleend:</i> - Nederlands recht en opslag van data binnen Europa. - Baseline Informatiebeveiliging Rijk (BIR) (2017). - ISO27001, ISO27017 (cloud), ISO27018 (Personally Identifiable Information) en service management: SOC2 of gelijk waardig. - versleutelde verbindingen (bijv dmv HTTPS, VPN, ...). - Europese GDPR en de aanvullende richtlijnen uit AVG richtlijnen etc. <i>Met betrekking tot uw vraag aangaande competenties zou het Kadaster graag een referentie willen ontvangen en/of aan de hand van een casus willen zien welke competenties u heeft ingebracht.</i> <i>Bij een uiteindelijke Europese uitvraag wordt pas aangegeven wat de concrete eisen en wensen zijn.</i>

12	Welke strategie wordt er binnen het Kadaster gevolgd met betrekking tot investeren in software; 'Best of breed' of 'All-in-One' ?	Best of breed
13	Blijft SAP BW behouden in de toekomst of zijn er plannen voor om dit te gaan vervangen? We nemen aan dat dit buiten de scope van deze marktconsultatie valt.	Voor nu blijft SAP BW behouden en het valt inderdaad buiten de scope van de marktconsultatie.
14	We willen graag voorkomen dat we ons gaan richten op allerlei technische oplossingen die slechts symptomen bestrijden. Daarom hebben we behoefte aan meer informatie t.b.v. de dieperliggende aanleiding voor deze marktconsultatie: oWelke belemmeringen ervaart u op dit moment in de bedrijfsvoering op het vlak van de gestelde kaders? oAan welke financiële inzichten is er op dit moment behoefte die er nu nog niet is? oWelke pijnpunten ervaart u op technisch vlak die in de toekomst verholpen moeten worden? oEr wordt aangegeven dat er behoefte is aan voorspellende modellen. Kunnen die enigszins toegelicht worden?	We kunnen niet meer voldoen aan de behoefte van de organisatie op het gebied van: modernere presentatievormen (visuele dashboards), meer gebruiksmogelijkheden om te sturen (predictive analytics), kortere doorlooptijd om van vraag naar inzicht te komen en gebruik van meer en andersoortige gegevens (self service en realtime gegevens). Met voorspellende modellen doelen we op Predictive Analytics om proactieve beslissingen te kunnen maken en acties te bepalen. Predictive Analytics maakt gebruik van statistische modellen om patronen in historische- en transactionele data te ontdekken om zowel risico's als kansen bloot te leggen.
15	Bestaat er de wens / eis om de BI-tooling te kunnen "embedden" in huidige applicaties van het Kadaster?	Ja, dat is ook een wens in bepaalde use cases.
16	Dient de Management Informatie ook extern gedeeld te kunnen en/of moeten worden met particulieren, bedrijven en andere belanghebbenden in de samenleving?	Nee, Management Informatie is alleen bedoeld voor intern gebruik.
17	Welke functionaliteit moet worden ondersteund voor Enterprise Performance Management?	EPM is het geheel van processen, methodes en systemen gericht op het meten, analyseren en bewaken van financiële- en bedrijfsprocessen met als doel het realiseren van de organisatiedoelstellingen.
18	Gegevens ten behoeve van informatieproducten zijn vastgelegd in het bronsysteem, geen maatwerk in MI-tool. Kunt u dit nader toelichten?	We willen dat gegevens één-op-één te herleiden zijn naar het bronsysteem.
19	Kun u aangeven welke wat u verstaat onder "mogelijkheden voor data discovery"?	Interactieve en grafische user interfaces die gebouwd zijn op in-memory architecturen, zodat gebruikers zelf snel en eenvoudig rapporten kunnen maken. Doel is snel en eenvoudig nieuwe inzichten verkrijgen en juiste beslissingen kunnen nemen.
20	Gebruikersmogelijkheden: Getoonde informatie eenvoudig kunnen verbreden en verdiepen door andere data elementen toe te voegen. Betreft dit ook data elementen uit 'externe bronnen' die niet beschikbaar zijn in het virtuele data model?	Ja
21	Wat wordt er bedoeld met een autorisatiemodel op datasets?	Per dataset willen we functies autoriseren die toegang krijgen tot de data.

22	In de schets van de beoogde architectuur, waarbij de uitgedrukte onderdelen al aanwezig zijn bij het Kadaster of op een andere wijze worden ingeregeld, staat Data Governance en een Data virtualisatie platform Kunt u hier verder ingaan op de data governance implementatie aangezien ook de elementen van data governance van de voorgestelde tools beschreven moet worden? Kunt u ook verder ingaan op het Data virtualisatie platform dat geïmplementeerd is of gaat worden zodat de BI tools hierop kunnen draaien. Welke functies heeft deze data virtuele laag? In de technische architectuur komt deze data virtuele laag niet meer voor. Is dit een omissie in de tekening?	De data governance implementatie wordt als een belangrijke activiteit beschouwd. Dit moet nog uitgevoerd worden en zal waarschijnlijk onderdeel van het project worden. Het Kadaster gebruikt SAP HANA / Smart Data Access (SDA). Functie is om data te kunnen virtualiseren van verschillende bronnen. Voor het data virtualisatie platform gebruiken we SAP HANA / smart data access.
23	Wanneer gaat deze definitieve uitvraag spelen? Wanneer willen jullie live zijn?	Dat is nog onbekend. Afhankelijk van de besluitvorming op de businesscase. Mocht er een definitieve uitvraag plaatsvinden dan worden de deelnemers aan de marktconsultatie geattendeerd op de uitvraag die dan gepubliceerd is op Tendered.
24	Er wordt aangegeven dat 100 gebruikers gaan ontwikkelen. Moeten deze personen ook zelf een dataconnectie kunnen toevoegen of is het voldoende om met beschikbare datasets aan de slag te gaan? Hoeveel moeten zelf dataconnecties kunnen toevoegen?	Deze 100 gebruikers zullen gebruik maken van dataconnectie die al toegevoegd zijn. Ongeveer 10 gebruikers zullen zelf dataconnecties gaan toevoegen. We ervan uit dat het toevoegen van externe data (bv een Excel) altijd mogelijk is.
25	De schatting is 100 gebruikers die de dashboards moeten gaan ontwikkelen. Hoeveel gebruikers zouden inzicht moeten krijgen in de gemaakte dashboards?	Zie antwoord op vraag 7.
26	De BIR beschrijft de eisen die worden opgelegd aan de Rijksoverheid zelf, en niet aan externe leveranciers aangezien veel zaken vermeldt in de BIR enkel van toepassing zijn op overheidsdiensten zelf. In de BIR 2012 staat ook letterlijk beschreven: "externe leveranciers zijn een bijzondere doelgroep. De opdrachtgever / systeemeigenaar altijd verantwoordelijk voor de kwaliteit en veiligheid van uitbestede diensten. De opdrachtgever eist van de externe leveranciers dat zij voldoen aan alle aspecten van BIR:2012 die voor de dienst of het betreffende systeem van belang zijn en betrekking hebben op de geleverde dienst." Ofwel kunt u aangeven aan welke specifieke aspecten van de BIR moet worden voldaan in het kader van deze opdracht?	Dit moeten we in overleg vaststellen en is afhankelijk van de dienstverlening.
27	U gaat uit van de BIR versie 2012. Per 1 Jan 2018 is de BIR2017 van toepassing. Met betrekking tot welke versie van de BIR moeten wij rekening houden met de beantwoording.	De BIR2017 is van toepassing.
28	Bevat SAP BW en SAP HANA 2.0 alleen financiële data of ook niet-financiële data en zo ja van welke type zijn dit?	Ook niet-financiële data: HR, CRM, Projecten, Inkoop en ook non-SAP data.
29	Zijn er naast SAP BW of SAP HANA 2.0 nog andere bronnen waarmee deze oplossing mee moet communiceren?	Op dit moment niet.
30	De afbeelding op pagina 8 rondom functionele eisen geeft een overzicht van de beoogde architectuur. Daarbij zal de presentatielaag communiceren met een virtueel datamodel, welke geen onderdeel is van deze marktverkenning. Echter op pagina 10 geeft u in model rondom technische eisen aan dat de gevraagde oplossing rechtstreeks met zowel SAP BW als SAP HANA 2.0 zal moeten communiceren. Is het virtuele datamodel onderdeel van SAP BW / SAP HANA 2.0 of hoe moeten wij dit duiden?	Het virtueel datamodel is onderdeel van SAP HANA.
31	In vraag 1.2 en in hfst 3 punt 4 wordt er over realtime gegevens en realtime gegevensverversing gesproken. Wat worden hier voor gegevens mee bedoeld?	Onder realtime wordt verstaan om de data bij de bron te ontsluiten, het gaat om operationele data.

32	In hoofdstuk 3 wordt in punt 3 over performance gesproken. Heeft Kadaster een beeld m.b.t. de hoeveelheid data en wat is de verwachte ontwikkeling met betrekking tot groei hierin?	1 TB, groei nog onbekend
33	Is cloud de enige oplossing die Kadaster voor ogen heeft?	Het Kadaster heeft een cloud first beleid, cloud tenzij. Mocht blijken dat we de functionaliteit niet volledig met cloud kunnen afdekken zijn ook hybride oplossingen mogelijk.
34	De Excel lijst 'gunningscriteria' lijkt leeg; kunt u specifieker zijn?	Dit is een marktconsultatie. Van gunningscriteria is geen sprake.
35	Wat betekent MICC bij de gebruikers?	Management Informatie Competence Center
36	Ik heb de aanvraag voor een verklaring 'geen crimineel verleden' gedaan. Hiervoor staat echter een doorlooptijd van 2-4 weken. Ik vertrouw erop dat dit voldoende is om in de procedure mee te draaien	Ja, dat is voldoende. Pas als wordt overgegaan tot een Europese aanbesteding worden stukken daadwerkelijk opgevraagd.
37	Kunt u verduidelijken of het Kadaster op zoek is naar een BI-tool, voornamelijk gericht op visualisatie of naar een tool die sterk is in data-management en data governance?	Het gaat met name om front end tools voor gebruikers die rapporten ontwikkelen (met o.a. nieuwe visualisatie mogelijkheden etc.).